

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is an author's version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/95091>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Homilie 4 januari 2004

Lucas 2, 41-52

Gewoontegetrouw, nu de feestdagen voorbij zijn gegaan, zijn we hier weer bij elkaar gekomen. Zoals dat joodse gezin, deel van een grootfamilie van weleer, gewoontegetrouw hun normale leven weer opvatten. Gewoontegetrouw. Het hele reisgezelschap trok weer naar het noorden, waar ze vandaan kwamen. Je weet hoe kinderen zijn van twaalf.

Gewoontegetrouw lopen ze wel ergens mee in die groep van tientallen mensen onderweg.

‘Heb jij hem nog ergens gezien’? ‘Nee, eigenlijk al een paar dagen niet meer. Ik dacht dat hij bij jou of bij de familie was’. Dat dialoogje... een dergelijk gesprekje...huiveringwekkend is het eigenlijk. Toen Mieke, mijn vrouw, en ik eens met de kinderen op bezoek waren bij die enorme stormvloedkering in de provincie Zeeland en meeliepen met een grote groep toeristen die allemaal gebogen over de vangrail angstig én gefascineerd stonden naar die ontzettend woelende en trekkende stroom daar diep beneden, dachten we ook zoiets: Jannie, onze dochter van vier, zal wel bij háár zijn, bij hem, bij de andere, oudere kinderen. Als je jezelf dan losgemaakt hebt uit de stroom mensen, zeg je tegen elkaar: waar is Jannie? Is ze niet bij jou? Heb je haar niet vastgehouden. Ik dacht dat ze bij jou was...’. Afschuwelijk, drie dagen hebben zij gezocht naar hem, vreselijk wanneer je gewoontegetrouw, na de feestdagen, het gewone leven weer wilt opnemen. Afschuwelijk. Aan het einde zingen we: ‘ik zal in mijn huis niet wonen, ik zal op mijn bed niet slapen, ik zal mijn ogen niet dichtdoen, geen ogenblik, voordat ik heb gevonden ...’.

Met dit vreselijke verhaal sluit Lucas de episode af waarin hij vertelt over Jezus’ geboorte en naamgeving. Doorspekt als deze vertellingen zijn met meer dan één boodschap, is ook dit laatste verhaal over Jezus in de tempel voorzien van een dubbele bodem, wordt het verteld vanuit meerdere perspectieven. ‘Waarom hebben jullie mij gezocht? Wisten jullie niet dat ik bij mijn Vader moest zijn?’ Zoals het lied verder zingt: ‘een plek waar Hij wonen kan, een plaats om te rusten voor Hem die God is, de enige ware’. Een dubbele bodem. Het verhaal over het kwijtgeraakte kind is op een bizarre wijze ook het verhaal over een joodse tsaddiek, een gerechte die in de gratie staat bij God en bij de mensen. Zo iemand die in de traditie staat waarin zo lang al mensen vragenderwijs wegen naar God zoeken onder de beschutting van zijn aanwezigheid in de Tempel. Wie het vatten kan, vatte het. ‘Zij begrepen deze uitspraak niet’... vertelt Lucas. Straks zullen we zingen: ‘Hun leven lang bleef hij een sterk verhaal’. ‘Geen vleugelslag. Er zou een groot licht geweest zijn dat hem wenkte, een ster die langs de hemel voer, een stoet van koningen en priesters die hem zochten’.

Wanneer we na de feestdagen ons gewone leven gewoontegetrouw weer opnemen, heeft dat gewone leven ook een dubbele bodem, als je Lucas wilt geloven. Zijn stories zijn als het ware scan’s van wat ons overkomen kan, leggen bloot wat er met ons gebeuren kan wanneer we op zoek gaan naar de diepten van waaruit we worden geboren en naar de horizon waarbinnen ik naar mijn leven kijken kan. Niet alleen de geboorte van Jezus is overschaduwd door engelen van God. Ook in mijn leven kan God geboren worden. Niet alleen de naam van Jezus draagt een verwijzing naar Gods zorg om mensen. Ook in mijn naam kan die verwijzende kracht opdoemen. Niet alleen in het gewoontegetrouwe leven van de joodse jongen uit Nazareth groeit de gunst bij God en bij de mensen. Ook in mijn leven kan die openbreken. Daarom zongen we: ‘overal in mij ben jij, als een voorgoed ontvangen kind. Een ongeschapen zee van licht ben jij in mij’.

Vertelt Lucas een sterk verhaal? Een verhaal zonder vleugelslag? Is Bethlehem de plaats waarover we in de kerstnacht zongen: ‘kind ons geboren, koning van de vrede’. Is het niet veeleer de plaats van ‘het gekroonde beest’ waarover we zo dadelijk zullen zingen: ‘De plaats van de kindermoord. Tot op vandaag het bloed ten hemel schreiend’? Is de scan van

Lucas een scan, een uitroep van mensen die 'rusteloos zwerven, ongelukkig dromend van wilde dieren die niet meer verscheuren, van hen die zijn gestorven zonder te zien, die zó hadden gehoopt? Vertelt Lucas een sterk verhaal, een verhaal zonder vleugelslag wanneer we ons leven gewoontegetrouw weer opnemen?

Toen Jannie verloren raakte, vonden we haar gelukkig binnen een half uur gezond en wel weer terug. Ze leeft, als nooit tevoren. Toen Antony, een achterneef van mij, in de volle bloei van zijn leven met twintig jaar door een plotse hartstoot op bed kwam te liggen en korte tijd daarna overleed, kon hij niet meer worden teruggevonden. Tot op de dag van vandaag zwerven zijn ouders, mijn neef en zijn vrouw, rusteloos rond, ongelukkig dromend. Toen Jeroen, een andere achterneef, met tien jaar bij een spelletje op straat werd geschept door een roekeloze chauffeur, volgden er eindeloze jaren van revalidatie. Hij zal nooit tot méér dan tot een vorm van begeleid wonen in staat zijn. Zijn ouders zingen nog vaak de woorden over 'de pijn die mijn gedachten wedt'. Dat verhaal van Lucas, dat in het gewoontegetrouwe leven van een mens de genade van de mensen en van God kan doorbreken, is dat een sterk verhaal, een verhaal zonder vleugelslag? Kun je voor al die kinderen in het Bethlehem van de 21^e eeuw, voor al die Jesouah's en Abullah's en ook voor Jannie, Anthony en voor Jeroen zingen: 'overal in mij ben jij, als een voorgoed ontvangen kind. Een ongeschapen zee van licht ben jij in mij'.

We wensen elkaar dezer dagen 'gelukkig nieuwjaar' toe, of 'zalig nieuwjaar' of 'een gezegend nieuwjaar'. En in deze 'gemeente van Godswege' doen we dat in het teken van de vertelling van Lucas dat Jezus altijd al herkenbaar was als een mensenkind die even zo goed een gerechte was die Gods wegen heeft gezocht, en als een gerechte die even zo goed een mensenkind was wiens geschiedenis bewaard werd in het hart van zijn moeder. Wellicht betekent onze wens ook de toewijding aan het lot van mensenkinderen wier bestemming in onze handen ligt, zoals de bestemming van Anthony ligt in de niet aflatende herinnering van zijn ouders en die van Jeroen in de niet aflatende zorg van zijn ouders. En met Jannie gaat alles nog prima. Gelukkig.

Gewoontegetrouw, nu de feestdagen voorbij zijn gegaan, zijn we hier weer bij elkaar gekomen. We wensen elkaar dezer dagen 'gelukkig nieuwjaar' toe, of 'zalig nieuwjaar' of 'een gezegend nieuwjaar'. Wanneer we dat doen, voeren we daarmee uit dat het verhaal van Jezus in de tempel geen sterk verhaal is, geen verhaal zonder vleugelslag. Ik hoop dat we dat doen in het besef dat het een afkorting is van het lied dat we toezingen aan alle mensenkinderen, aan alle Jeshouah's, Abdullah's, Anthonies, alle Jeroens en alle Jannies: 'overal in mij ben jij, als een voorgoed ontvangen kind. Een ongeschapen zee van licht ben jij in mij'. De allerbeste wensen in 2004!

Zo moge het zijn. Amen.